

፩ ከ ሊ ኔ ሀ ከ ሀ ዮ ሀ ያ ዮ በ ከ ያ

ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ. ՕԳՈՍՏՈՍ 4 ԹԻԻ 52

Ծանուցմանը ամեն մեկ տաղին համար առաջին անգամ 3, երկրորդ անգամ 2, եւ երրորդ անգամին եւ այլն 1 զըւրուշ պիտի աւանուի :
Նամակ եւ գրութիւնք պէտք է ուղղուն հետեւեալ հասցեով. —
« Օգնէն Խոճատարեան փոխ. Խնչագործ Մինն Աւարայրի օրագրի : Բերա
Տօղրու-եօլ Լէվանթ-Հէրալտի տպարանք Թիւ 467. »

Պու թե՛վաթուր բեքտե ինանըմա
եպճագ պիր շեյ տեյիլ տիր , ջիւնքի՛րու
սխա տե՛վեթի աշոգտան աշոյա իվորա

նրն տիւշմէնի օլտուղունտան , անընթաց թատալվուրարը իծրասընա եարտըմ իթմէքինէ չըգընան տեվէթ հէր գա՞ն , դիտի տախի օլմուշ օլտա , պիր կիւնտէ քէնտիտի Բուսիանըն քէսպ իտէպիլէճէք ազամէթի գարչըսընտա տիթրէմէյէ մէճ պուր օլաճագ տըր : Իմտի էվթօրա տեվէթլէրի քէնտի պէյնլէրինտէ հէր նէ իթ թիֆագօրըղըղարը տախի օլմուշ օլտա , Բուսիա թարաֆընտան պիր խասիմանէ նիէէթ կէօրտիւքլէրի կիպի , քէնտի մուտրաղալարընը թաթլընա պաղլընտարադ , մէգքիւր տեվէթին ԶԱՊԹ ԻԹԵԲ էֆ քէնտընա գարչը կէլմէյէ մէճպուր տուրլար :

Բուսիա տեվէթի , Տէվէթի ալիէ հագգընտա շիմախէ հատար գուլան մագտա օլտուղու ԲԱՀԱԹԼԵՊ ԱԻՄԵԼԵԲ քօլթիթասընը պու կիւն տախի աշիքնար տուրէթտէ Ավթրիա տեվէթի հագգընտա գուլանմաեա պաշամըչ օլտուղու մէյտանտա տըր : Վէ հաթթիա պու կիւնլէրտէ Պօհէմիտաա վուգուա կէլէն կիլլի գարը չըգըղըղտա , Բուսիանըն բարմաղը աշիքնար կէօրիւնմէքտէ տիր :

Պէրլինտէն Նօրն իսթըն Գօրքօթօթէն նամ զագէթտաեա եագըլըչ օլտան պիր մէքլուպ , մէգքիւր խուսուս իւգլըրինէ Բըրուսիա տեվէթինէ պիր լոնըղըլտաթօրթօ թագալմ գըլընտըղընը պէեան իտէրէք : Պօհէմիտաա պուլունան բաբաս թագըլընը վէ սօֆու կիւրուհունուհ , Բուսիալը մէմուլար թարաֆընտան թահրիգ օլունարադ , Ավթրիա տեվէթինէ գարչը խեանէ չըգմագ նիէէթլէրինտէ պուլունաուգլարը , մէգքիւր լարթօր թօտա եէրլն եէրլնձէ թարիֆ խիւմիշ օլտուղուն պէեան իթմէքտէ տիր :

Ավթրիա տեվէթի թարաֆընտան գօնգօրտթօ հագգընտա գուլանըմըչ օլտան թարիգ , հալի իէ սօֆու թագըլմլարըն կէօղլնէ պիր թիքէն օլմուշ տուր : Բուսիա տեվէթինին տախի աղատըղը օլխուսուս օլտուղունտան , սօֆու Պօհէմ եաղըլարը Ավթրիա տեվէթի իտարէսին տէն աեըրմաեա չաղըչմագտա խիշ , վէ Պօհէմալըլար տախի պիւթիւն իւմիւտլէրինի Էսթընը Բուսիանըն իւգլըրինէ Կօյմուշար իմիշ :

Բուսիա տեվէթինին , Ավթրիանըն պաշնա չըգարմըչ օլտուղու պէլա , եալընըղ Պօհէմիտաքի գարըչըղըղ տէլի տիր , հէր թարաֆտան կէլէն խապէրէր , Ավթրիանըն պիւթիւն Սլավ է հալիլըրինին տիշարտան թահրիգ օլունալող , հիւքիւմէթէ կէրէյի կիպի էնտիշէ վիթմէքտէ օլտուղարընը պէեան իթմէքտէ տիրէր : Իմտի պէյլէ պիր քէրթէտէ , Ավթրիա տեվէթինին Բըրուսիա իէ իթթիֆագ իթմէսի քէնտի հագգընտա նէ գատար խաղըլը խէ , Բըրուսիա իշին տախի օնտան բէք աղ խա

ղըլը տէյիլ տիր : չիւնքի Բրուսիա տալի Բուսիաեա գօմշու տուր , վէ պու կիւն Ավթրիա վէ Օսմանլը տեվէթլէրի հագգընտա գուլանըլան քօլթիլգա թալիգի եարընտա քէնտի հագգընտա գուլանըլապիւր :

Իմտի պու հալլէր մէյտանտէ օլտուղու հալտէ , Բրուսիանըն գաղըղպտա Բուսիա իէ իթթիֆագ իտէրէք , անընթաց թատալվուրարը իծրասընա չաղըչմագտա , վէ էօյլէ պիր Էսթընը գօմշունուհ տահա գիւնտէ պիւլլիւքիւք քէսպ իթմէսինէ մուալլէնէթ իթմէյէ գաղըլըմագտ , իթիմաա օլունուր պիր քէյֆիլէթ մի տիր :

Պիլձէ բէքտէ իթիմաա խաէճէք պիր քէյֆիլէթ տէյիլ խաէտէ , մատամ քի քօլթիլգա տէնիր պիր շէյ վար տըր , վէ պու շէյ մէճպուրի տօթլուգլար վէ տիւշմէնլէրէր տախի հուսուլէ կէթիլէ պիլլիւք : Իմտի բէքտէ իթիմաա օլունմա եաճագ պիր շէյ տիր տէյէմէյիլ : Ֆալթ էկէրչի Գօնթ Պիլզմարգ քէնտի մէհարէթի քէնտիլէսի կիպի , Բրուսիա հիւքիւմէթի իւգլըրինէ տախի նու Ֆուղունու եիւրիւտէճ գատար թէէսիլի պուլունաա , վէ Բրուսիաեա , Բուսիա քօլթիլգաա տալիլէսինտէն եըրաղընտըրադ , Ֆրանսաեա վէ Ավթրիաեա եաղըլաղըմաեա մուվաֆ ֆագ օլալիլտէ , կէրէք էվթօրա վէ կէրէք պիլզմար Բրուսիա տեվէթի հագգընտա , քէնտի զիքրինի էպէտիլ գըլաճագ տուրէթտէ պիւլլիւք պիր խումէթ խալաղ իթմիշ օլաճագ տըր :

Օլ վաղըթ իհթիմալ տըր քի Լէհիս տան մէսէլէսի , Ալմանեա վէ Շարգ մէսէլէրի եէրլնէ կէլէճէք տիր :

Ք . Լ .

Յ Ո Ւ Ն Ա Ն

Աթինաաան յուլիս 28 թարիլիէ Լէվանթա եագըլըղընա կէօրէ , Եունան գամարասընը իշլէրի իթիմա պուլմագ իւգլըլէ օլուպ վէ պու կիւնլէրտէ պէշ եալտա ալթը հաթթիա տահա , թէճէմիլ իթմէսի միւհլէթիլին ուղանմաա մէմուլտէն տիր : Պու ճիւմլէ իէ տախի , գամարանըն թաթիլ իթմէպտէն էվլէլ , տալիլի վէ ումումի իշլէրէ պիւտ պաղըլալի հալարը թէգէքքիւր խաէրէք գարար վէրմէսի մէմուլ օլունմագտա տըր :

Պու լալիհալարտան էն գիւնտէ մուհիմի 1868 վէ 69 տէնլէրի պիււաճէլլինէ պիր գարար վէրլիլէսի տիր :

Մէգքիւր իքի պիււաճէլլտէ հիւքիւմէթ , Ետարէնին հէր պիլլի տալիլէսինտէ օլտան մէսարիֆաթը կէրէեի կիպի թէնղիլ իթմիշ տիր :

Թրիիէսթէեա սըբարըչ վէրլիլիշ օլտան զըհլը ֆըրգաթօնուհ ինշարընա տէվալ

օլունմագտա տըր տէնիր : Եունան հիւքիւմէթի մէգքիւր Էֆիլէնին ինշարնա լաղըմ կէլէճէք մէսարիֆ իշին Լօնտա քիֆաեէթ խաէպիլէճէք գատար մէպլաղ տէրօղիլթօ իթմիշ խի : Մէգքիւր մէպլաղը աաղլաեան Մ . Սրար թալիլէ պիւտէֆաթ կէօնտէրիլէն խապէրլէրէ լաղմէն , պու զաթ շիմիլիէ գատար Թրիիէսթէեա աղձէ կէօնտէր մէմիշ տիր :

Էվլէլէքի գալիլէթօնուհ պաշամըչ օլտուղու պու գարըչըգ միւգաքէրաթը պիր աղ իյգաճ խիպ զահիլէ չըգարմագ իշին պիր գօմիսիօն թալիլին օլունտու : չիւնքի էվլէլէքի վիւքէլա պու միւգաքէրլէրի միւմքին միլթէպէ կիլլիտէ սաղլամագ իսթէեօր :

Մէգքիւր գօմիսիօն նէ գատար ճահու իղտամ իթիմա խաէտէ , պու իշին իւգլըրինէ պաղը մէրթէպէ ըչըղ վէրէպի էձէք օլտան խալլէճէ մուհիմ էվաղը էլէ կէլիլմէեա մուվաֆ ֆագ օլալտուր : Պու էվաղլար նէ գատար արանտը խէ օգատար պուլունմաղ օլտու : Պաղըլար տէրլէր քի , մէգքիւր էվթօր էվլէլէքի վիւքէլանըն եանընտա պուլունուպ էլլէրլինտէն չըգարմագ իսթմէգլէր խիշ : Պաղըլար տալիլ էօյլէ զանն խաէրէք քի , հիւքիւմէթին էվաղ սանտըղլարընը պիրլիլին պիր քէօլէսինտէ տիր : Լաքին գանղի նէգարէթին գանղի ալլիլէ էվրաղընտա պուլունուղու նամալիւմ աիւր :

Եունան գրալը վէ գրալիչաա Քիլիսի սիաաան յուլիս 19 տա Աթինաա կիրմիշլէր տիր : Յուլիս 17 տէն 18 շաֆագ աթաճագ կիլէ Եունան գրալը Հէլաս նամ պիր թանձիք ֆըրգաթօնուհ լալիլ օլարադ գրալիչանըն վալիտէսի կրան տիւշէսանըն իսթիլգալիլէ կիլթիշ տիր : Ճիւմա իրթէսի սաղահլալըն Գալամաքիլէ վասըլ օլտուգտա մէվճուտ մաեէթի իէ Գօրա պօղաղընը կէլիլ Բըլքսալլա նամ վաթօրա պիլլիլ տիր : Այլի կիւնաե կրանաիւչէսա իէ պիրլիքտէ օլտան Բուս տօնանմաա Բաթրաա էօնիւտէն կէլմէքտէ օլուպ , վէ գրալըն լաքիլ օլտուղու Բաթրաա վաթօր Գօրա քէօրֆէլի օրթաաընտա մէգքիւր Բուս տօնանմաաընը գարըլամըչ տըր : Գրալ վէ Կրանտիւչէսա Գրաեա չըգմըլար , Գօրա պօղաղընը կէլիլիլէր վէ թէլիլ մաեէթլէրի իէ Գալամաքիլէ կէլիլ Հէլաս ֆըրգաթօնուհ լաքիլ օլմուշար տըր : Կիլէ եարընտա եաղըն մէգքիւր ֆըրգաթօն Բիրիլէեա եանալմը , վէ թօլլար էնտալթի իէ միւշարլիլէսիւմ հագալալթընը վարուլիլ խապէր վէրիլլ անլէրի սէլամալըն տըր : Իսիլէտէ Բիրիլ վէ Աթթիլ շէհր էմին էրի , Աթինա վէ Բիրիլ գալալարը գօմանտանլարը , տաքէրիլէ վէ պէլլիլէ , մէմուլըլարը հաղըր , վէ

օլուպ, վէ պերապերինտէ իքի նէֆէր քիչիւք մախտումէրի վէ Հէս բրէնսի Ալէքսանտր նամ պիրապերի պուլուն մագաւս իմիլ :

— Ավսթրիա իմբերաթորու վալի-տէսի արշիտիւշէսսա Սոֆի ճէնապլէրի աղբրճա խաթմ իմիլ :

— Ավսթրիա տէվլէթի խայլիճէ ֆի-չէնկ վէ սայիր հարպ միւհիմմաթընա տայիր սըրարըշար վէրմիլ օլուպ, պու-միւհիմմաթման շիմաիլիք թէսլիմ օ-լունմաեա պաշլամը վէ սեպտէմբեր ա-յընտա : Ավսթրիա օրառաւունուն հէր նէվի վագաւարա գարըը հազըը վէ թէտարիքեմթըը հարպիեթի խիթամ պուլուն օլաճաղըը հիսապ օլունմուշ տուր :

— Մ. Հէնրի Գրաթթընն իտալա-սընա նէգարէն թօրլանմը օլուն պուլուն-լարտան եաղմուր հարը իթմէք իչէն էն լաեա թարիք, պուլունլար կէօրիւնիւր կէօրիւնմէք թօր աթմաղ իմիլ :

— Ֆրանսա տաւ եհնի մաթպուլուն Նի-զամնամէսի վազ օլունտուգտան պերու, Փարիս գաղէթալարը 40,000 նէֆէր ա-պօնէ դայպ իթմիլէր տիր : Պունուն սէ-պէպի տախի, կէօրիւնիւր քի, էեալէթ-լէրտէ եհնի սերպէսթ դաղէթալար գու-հուրա կէլմիլ օլմաթը տրը :

ՀԱՎՈՏԻՊԱԹԸ ՏՈՒԽԻԹԵՆ

Սիւննէ պօղաղընտան յուլիս 20 թարիլէ Բօլէլէ Օրէնլէ նամ դաղէ-թաեա շու աթիտէքի մէալտէ եաղըլ-մը տրը :

• Մօրժէնթէր նամ Բրուսիա սէֆի-նէսի դարթանը Լիֆէրս օլաուղու հալ-տէ կէչէն հաթթա Անվերսաւտան պու-լաեա վաթը օլաու, տէրունինտէ 1100 վարիլ 62 թօնէլաթօ աղբըրըղընտա պարուն վար իտի : Սէֆինէնին կիտէ-ճէկի մաճալ կալաց օլուպ վէ գօննէշի-մէնթօլար էօյլէ կէօսթէրիւր իտի քի, մէգըիւր պարուն համուլէսի, Ուլաճ պուլուն հիւքիւմէթի հարպիեթ նա-գըրընա թէսլիմ օլունաճաղը : Գար-թան Լիֆէրս, քէնտի բաթթէնթաթըը գայա իթտիւրմէք իչին, Սիւննէ պօղա-ղը լիման բէյիսին կիթմիլ վէ միւ-մայիլէյհ թարաֆընտան համուլէսին նէտէն իպարէթ պուլունտուղու սիւալ օլունուպ, վէ պարուն օլաուղու ճէվա-պը վէրիլթըտէ, լիման բէյիսի, դայիմ-մագամ էֆէնտինն էմրինի թաճսիլ իթ-մէգալէն էվրաղըրըն գայա իտէմէե-

ճէկինի պէեան իթտի, գայմագամ հազ-րէթէրի Թուլչա վալիսինտէն թալի-մաթ իաթէյիպ ճէվապ կէլինճէե գա-տար պարունթարըն թէվղըթ օլունմաթը-նը էմր իյլէմիլ տիր : Թուլչա վալիսի Սիւլէյման բաշա հազըլէթէրի թարա-ֆընտան կէլէն ճէվապ մէգըիւր պա-րունթարըն տէրհալ հիւքիւմէթի մաճէլ-լիեթէե թէսլիմ օլունմաթ լաղըմ կէլէ-ճէկի թէնալիհինտէն իպարէթ օլաուղուն-տան, մուճիպինճէ տէր հալ իճրա օլունա-րաղ Մօնթէրաթէրին համուլէսի պիր քիչիւք աթմթրիա սէֆինէսին նաղ վէ տօղըր Բուսնուղա կէօնտէրիլմիլ տիր : Մօնթէնաթէրն սէֆինէսին թուլթուլմո-սընտան պիր դաշ կիւն էվլէլ, եինէ Բրուսիալը օլարաղ, Լիւքս նամ սէֆի-նէտէ, ոլիւր թօլէնաթ գատար պարունթ պուլունմալ վէ հիւքիւմէթի սէնիեթ թա-րաֆընտան գալթ օլունմալ տուր :

— Լէվանթըն իշարընա նէգարէն Ուլաճ Պուղտան հիւքիւմէթինն տիգ-դալթարըլը իտէրէք, իթթիւալ գօմի-թէլէրինն սիւալը պէօլիւրէր թէշըիլ իթմէսի մէնինն տայիր իճապ իտէն թէ-տապիլէ վաղթինտէ թէշէպպիւս իթմէ-մէսի թէշէքըիսին հալի, Պապը-ալի թարաֆընտան տիւլէլ մուաղգամա գա-պինէթօլարընա պիր նօթա իրալ գը-լընմը տրը :

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒՂԱԿԻ ՏՈՒՐԹ

Երէկ ըսինք թէ՝ կեդրոնական վարչու-թեան սնունդն եղող ազգ. ուղղակի տուր-քը, փոխանակ ուղղակի ամեն մէկ անհատ-ներէ ուղուելու, ազգային մասնաւոր սըն-տուկներէն ուղուելու է : Բայց ի՞նչպէս եւ ի՞նչ իրաւունքով : Ահա այսօր նոյնը բա-ցատրենք :

Տուրքը տուգանք չըսուելու համար, հարկ է որ իրաւունքի մը վրայ հիմնուած ըլլայ, տուրքը ո՞ւրկից կտանայ այս ի-րաւունքը :

Այս կէտը որոշելու համար, հեռուն երթալու պէտք չունինք :

Կառավարական եւ ազգային տուրքերը որչափ ալ տարբեր տարբեր անուններ ունե-նան, որչափ ալ զանազան աղբիւրներու քաժնուած ըլլան, դարձեալ վարձատրու-թիւն ըլլալու դրութենէ չեն կրնար դուրս ելնէլ :

Որինակի համար կառավարութիւնը ընդ-հանուր առմամբ հայրենեաց պահապան պաշտօնեայն ըլլալով ի վարձատրութիւն այս պահպանութեանը, կալուածատէրները որոնք հայրենիքը նիւթապէս իրենց մէջը որ եւ է կերպով բաժնած են, պարտաւոր են հաւատարմ չափով կալուածական տուրք մը վճարել :

Նոյնպէս է նաեւ բերքը եւայն : Ուստի իշխանութիւն մը ինչ բանի վը-րայ որ աշխատութիւն մ'ունի, նոյն աշխա-տութեան առարկայ եղող նիւթը տուրքի ենթակայ է :

Արդ ի՞նչ է մեր ազգային վարչութեան աշխատութեան առարկան, մեր սունե՞րը — ո՛չ — մեր արտե՞րը — ո՛չ — մեր առեւ-տո՞ւրը — ո՛չ — մեր կերածն ու խմածը — ո՛չ — այլ անոր առարկան է մեր կրօնքը եւ մեր կրօնական իրաւունքը ազգային հա-րատութիւնները, վանքերը, եկեղեցիները, դպրոցները եւայն : Բացի ասկից ու-նի նաեւ մեր քաղաքական կեանքին միջ-նորդութիւն մը մասնաւոր պարագաներու մէջ :

Ուստի եւ իրաւամբ ասոնք կրնան ըլլալ մեր վարչութեան եկամտի աղբիւրները, եւ ասոնցմէ անդին բան մը պահանջելը կամ յատկապէս իւր կամ ողորմութիւն ուղեւ կըլլայ :

Վարչութիւնը յայտնի է որ՝ կրկին պաշ-տօնով կը ծնի ինչպէս ամեն տեղ, նոյնպէս ալ մեր մէջ, այսինքն ընդհանուր կեդրոնին յատուկ, եւ մասնաւոր ճիւղերուն յատուկ : Կեդրոնը մասնաւորներու հետ խիստ քիչ անգամ գործ կունենայ, եւ այս ալ վարչ-ութեան ճիւղերուն ձեռնհասութենէ վեր գործերու ատեն, ուստի վարչութեան հետ ուղղակի յարաբերութիւն ունեցող մար-մինները, ժողովրդէն մասնաւոր պաշտօ-նով ընտրուած վարչական ճիւղերն են :

Արդ որովհետեւ կեդրոնը մասնաւորաց յրայ ուղղակի աշխատութիւն մը չունի, չունի ուրեմն նաեւ մասնաւորաց հետ ուղ-ղակի տուրքի յարաբերութիւն, եւ եթէ ու-նենայ ալ անյաշող կերէն, ինչպէս անցեալ օր ըսինք :

Որեմն կը հետեւի որ՝ վարչութեան եւ կամուտին իրաւացի աղբիւրը վարչական մասնաւոր ճիւղերուն ստուակներն են :

Բայց ի՞նչպէս բաժնելու է վարչութեան ծախքը այս ճիւղերուն մէջ որ իրաւացի ըլլայ :

Յայտնի է որ՝ թաղ մը կամ գաւառ մը որ-չափ որ բազմամարդ ըլլայ, այնչափ ալ ա-նոր աշխատութիւնը շատ կ'ըլլայ, ուստի մասնաւոր ճիւղերու համար բաշխման հիմ կրնայ բռնուիլ ընակչաց թիւը, եւ կեդ-րոնական վարչութեան տարեկան պիւճէ-յին գումարը բաշխելով, ընդ որ Տաճկաը-նակ ազգայնաց թուոյն վրայ, ամեն մէկ գաւառի ստուակ Պօլիսն ալ մէկ գաւառ ըմ-բռնելով իր ընակչաց թուոյն չափովը պար-տական կըլլայ կեդրոնական ստուակին :

Անհատ մը թէպէտ եւ չը կրնար պատ-ժուիլ իր տուրքը չը վըճարելուն համար, բայց մասնաւոր վարչութիւն մը այս տե-սակէն չէ : Անհատ մը վրայ կառավարական զօրութիւն չի կրնար փորձուիլ բայց մաս-նաւոր վարչութիւնն այսպէս չէ. մանա-ւանդ որ, այսչափ տարուան փորձը ցուցած է որ՝ մուգաթա եւ քանջէլեր միշտ վըճար-ուած են խիստ քիչ բա, առութեամբ :

Բայց այս մասնաւոր ճիւղերը ի՞նչպէս պիտի հաւքէն, ամեն թաղ եւ ամեն գա-ւառ այս մասին զանազան սովորութիւններ

ունին, ուստի թողունք նորաձեւութիւնը եւ իրենցմէ իմանանք նախ թէ, իրենց որն առեկին եկամուտը ինչո՞վ կը ճարեն. եւ կ'ործեմ իմաստ տարբեր տարբեր եղանակներ պիտի գտնենք, ուստի մեզ կը մնայ միայն ատենց մէջէն անիրաւները դուրս ձգել տալ եւ միւսները թողուլ որ՝ իրենց սովորութեանը համեմատ չարթին. կուզեն կարողութեան չափով հաւքեն եւ կուզեն մարդ գլուխ:

Բայց ամենէն զիւրին կերպ մը կայ մեր ազգին նկատմամբ զիւրադործադրելի:

Օրինակի համար, մարդ գլուխ կեդրոնին տալիքն ի՞նչ է. 1 2 3 կամ էն շատ 5 զուրուշ տոնի ամեն մարդու ազգահամարին մէջ կարճամազութի իբրեւ պարտք եւ երբ այդ մարդը 5 կամ 10 տարուան մէջ ոչ-դուտ կրօնական գործ մ'ունենայ, ինչպէս է իլմութեամբ եւ այլն. մինչեւ որ այդ 20-30 կամ 40 զուրուշը չի վճարէ, այդ գործին վրայականը չը կրնար առնել, ինչպէս շատ թաղերու մէջ կայ Պօլիս, որոնց մէկն է քիւրէքճի ազճէսին որոնք չեմք զիտեր ի՞նչ հիմ ունի, բայց մինչեւ որ մէկը տարինեւրէի վեր մնացեալ այս պարտքը չի վճարէ, չը կրնար իլմութեամբ ստանալ:

Ահա այս կերպով տուրքի գործը զիւրանալէն վերջը վարչութեան քայլերը կարճակուն:

Բայց պիտի առարկուի թէ՝ տեսնենք թաղական անտուկներն արդէն գոհացուցիչ վիճակի մը մէջ են՞ որ այս բեռն ալ անոնց ձգուի:

Ասոր կրտսեր թէ՝ դուն ո՞ւրեքից պիտի ուզես կեդրոնական տուրքը՝ թաղերէդ չուղելով — հարկաւ թաղերու անհատներէն — թաղական անտուկն ո՞ւրեքից պիտի ուզէ — այն ալ թաղերու անհատներէն — ուստի քանի որ տուրգ մարմինը մէկ է, կը հետեւի որ՝ անոնց անկարողութիւնը կեդրոն ալ ուզէ՝ թաղական անտուկն ալ ուզէ, միեւնոյն է արդիւնքի նկատմամբ. ուրեմն թաղական անտուկներու անկարողութիւնը այս գործը թաղական անտուկներուն վրայ չի ձգելու իրաւունք չը կրնար տալ, մասնաւոր որ՝ թաղական անտուկներն կեդրոնական սրնառուկէն 100 ին 90 աղեկ վիճակի մէջ են, անոնք փոխառութիւն ընելու պատիւ ունին իսկ կեդրոնը այսօր չունի, անոնք իրենց ժողովուրդին խօսք հասկընելու եւ աղեկ ատենին գտնելով պարտքերն ուղեւրէ գիւրութիւնն ունին՝ տեղական մօտաւորութեանը պատճառաւ:

Կարծես ալ անտուկին համար ուրիշ միջոց մ'ալ կայ. մեք ըստ որում գաւառական անտուկէն պիտի ուղենք թաղերուն հաւաքական բաժինը՝ ուստի գաւառական վարչութեանց մէկ կարօտեալ թաղին բաժինը կրնայ նոյն գաւառական վարչութիւնը, իր միւս թաղերուն վրայ բաժնել, եւ այսպէս զբոժարութիւնը կ'ը վերնայ:

Իսկ գալով այն խնդրոյն թէ՝ ուղղակի տուրքին ուղղակի ժողովրդէն ուղղելը ժողովուրդին ձեռքը զէնք մ'էր, կրտսեր թէ գործածողին մնաստարեղած այս տեսակ զէնքը աւելի աղէկ է որ՝ ձեռքէ ձգուի եւ ուրիշ զէնք մը ձեռք առնուի:

Սրտմտելով ստակ չիտալը վրէժխնդրութիւն առնել չէ, այլ կէս անձնասպանութիւն է. ուստի ի՞նչ պէտք է այս միջոցին դիմելու՝ աւելի օրինաւորը եւ աւելի օգտակարը ընտնենք:

Ի՞նչ բան է մեր վախը կամ ո՞ր պարագայներուն մէջ մեր ստակը մեր ձեռքին մէջ սեղմելու վրայ ենք:

Նախ ասի գիտնալու ենք եւ գիտենք որ երբ ապօրինաւորութիւն մը կամ վարչութեան անդամոց վրայ միապետական դիրք մը կը տեսնենք, անմիջապէս մեք ալ մէկ մէկ միապետ կը գտնանք եւ կուզենք որ միապետութիւնը միապետութեամբ ջնջենք. օրինակի համար եթէ մէկը քու դաւակն մեռցնելուն համար դուն ալ անոր դաւակն մեռցնես եւ կամ մէկը քու ստակը գողնալուն համար դուն ալ անոր ստակը գողնալու ըլլաս՝ միթէ անկեց քիչ անիրաւութիւն ըրած կըլլաս՝ ո՞չ — քանզի գործողութիւնը մի եւ նոյնն է, միայն առաջնութեան տարբերութեամբ մը — ահա ճիշդ այսպէս է մեր ալ բռնած ընթացքը, — մարդասպանութիւնը ջնջելու համար՝ մարդասպանին ձեռքն ու ոտքը կապելու է, նոյնպէս նաեւ գողին եւ անիրաւ միապետին:

Ուստի թէ որ՝ կուզենք որ միապետութիւնը ջնջուի՝ հարկ է որ՝ ատոր առիթ եւ զիւրութիւն տուող պարագաները ջնջենք — ո՞րն է ատոր զիւրութիւն տուողը — այս զիւրութիւնը նախ՝ մեր անտարբերութեանն եւ երկրորդ կանոններն ու թերութեանն կառնենք — դուն եղիր քաղաքական կամ ազգային ժողովին մէջ, երբ կը տեսնես որ, երեսփոխանները չեն գիտեր պարտաւորութիւնն ի՞նչ է, չեն գիտեր համարառութիւնն ի՞նչ է, չեն գիտեր թէ իրենք ի՞նչ են, ի՞նչ պիտի ընեն՝ ուղեւ չունեն ատենց այդ դիրքը, քեզ միապետական գաղափարներու պիտի տանի — եւ միթէ նախագահին միակ «Խաբ» ի՞նչ ազդեցութիւն կ'ունենայ, երբ անոր հետ գործող կամ անոր հրամայող մարմինը, այդ «Խաբ» պահանջողը չէ, մասնաւոր ինչպէս որ մէկն ըսած է՝ յիշե՛ք «Խաբ» կարդալու պէս կը կարդայ այդ ուխտին տողերը՝ եւ կըսէ թէ «Ես գիրքի մը մէկ պարբերութիւնը կարդացի եւ ոչ թէ կամովին «Խաբ» ըրի:

Մահմանադրական կառավարութիւններուն մէջ՝ երեսփոխան եղողը բոլոր խօսարաններուն մէջ՝ բոլոր լրագրողներուն մէջ իր վարելիք պաշտօնին մէջ իր բռնելիք քաղաքականութիւնը կը հրապարակէ եւ այնպէս կընտրուի. իսկ երբ այդ քաղաքականութիւնը փոխելու միտք մ'ունենայ՝ պաշտօնէն կը հրաժարի եւ հրաժարելէն վերջը նոր բռնելիք քաղաքականութիւնը կը հրապարակէ եւ քուէ կուզէ:

Մեր մէջ այս կերպին դիմելու համար դեռ կանուխ է, բայց միթէ երեսփոխաններէն նախագահին պէս մէկ մէկ ուլտ առնել, պաշտօնական կամ կրօնական ատեանի մէջ՝ դժուար բան է:

Ասով չը կարծենք որ գործերն իսկ կապահովի — ոչ — ասի ապահովութեան կը մօ-

տեցնէ բայց ամբողջ չապահովէր,

Դեռ ուրիշ բաներ ալ կան:

Ասոնց մէկն է ժողովներու մէջ բոլոր խօսուածքները մանրամասնաբար հրատարակելը, ասով ընտրելային ինչ կարծիք եւ տաղանդ ունենալը կիմալուի եւ ապագայ ընտրութիւնը կապահովի բայց այս ալ բաւական չէ. դեռ ուրիշներ կան:

Այնպիսի մէջ կատարեալ ապահովութիւն եւ ոչ մէկ տեղ մը չի կայ, բայց կառավարական գործող մէջ՝ ապահովութիւն քիչ կամ շատ գտնելու համար՝ հակադէպ կան զրութիւնն ընդունուելու է, այսինքն ինչ որ ընէ վարչութիւն մը գիտնալու է որ՝ համարառու եւ ընդգիմամարտ զօրութիւն մը ունի իր գէմը, ուստի երբ այս ընդգիմամարտ զօրութիւն ունենալու դրութիւնը վարչութեան մը մէջ չիկայ, այդ վարչութեան ընտրութեանը եւ կազմութեանը ձեւն ինչ որ ալ ըլլայ՝ միապետութիւնը միշտ կենդանի է հոն:

Ժողովուրդին ստակը չը վճարելու գէնքը այս զօրութիւնը ամենեւին չունի եւ չը կրնար ունենալ, այլ կեդրոնական վարչութեան ընդգիմամարտ զօրութիւնն՝ գաւառական ժողովներու մէջ կրնանք գտնել այնպէս որ՝ կեդրոնը ոչ թէ զգաւառական ժողովս զօրացնէ այլ գաւառներն զկեդրոնը:

Գաւառական ժողովոց մեծ մասին կարծիքը ստուգելու Ազգին մեծ մասին կարծիքն ըլլալով կեդրոնն ուղէ չունէ անոր պիտի հետեւի: Իսկ գաւառական ժողովներն ի՞նչպէս կրնան առնել այս զօրութիւնը:

Այս խնդիրն ուղղակի տուրքի խնդրէն դուրս ըլլալով՝ առ այժմ ուղղակի տուրքի խնդիրը կը վերջացընենք սա եղրակացութիւնը ալով:

1. Ազգային անհատները մասնաւոր մասնաւոր կերպով կեդրոնական վարչութեան հետ նիւթական յարաբերութիւն պէտք չէ ունենան ուղղակի տուրքի մասին:

2. Կեդրոնական վարչութեան բոլոր գործողութիւններն գաւառական ժողովոց հետ ըլլալով (Պօլիս ալ դատ գաւառ մը կենթադրենք միշտ) իր սնունդն ալ անոնցմէ կանէ:

3. Իր առնելիք սնունդին չափը գաւառաց բաղմամարդութիւնը կրնայ ըլլալ:

4. Գաւառներուն իրենց եկամուտը ճարելու համար ունեցած արդի եղանակներնուն մէջէն անիրաւները կը գտուին՝ եւ միւսները կը թողուին ըստ հաճոյից գաւառականաց՝ քանզի նորաձեւութիւնը եթէ ազգին կամքէն չը բղխի՝ հրաման մ'եղած կըլլայ եւ իբրեւ հրաման միշտ իր հակառակորդը կ'ունենայ: Ուստի այս մասին նոր ձեւ մը կեդրոնէն հրամայուիլը՝ Ազգ. գաւառական սովորութեանց հակառակ գալով՝ գործնական դժուարութիւններ կը ծագեցնէ:

0.

Մանաւոր Լուսինի-Լուսինի Միւս Աւարայրոյ:

... Եփէնտի Մարկոս Աղաբէկեան:

Ազնիւ բարեկամ:

Վանէն նամակ մը գրած եմ քեզ, մի-

այն ծանուցանելով իմ այն տեղէն մեկնիլըս եւ կրկին ի սուրբ կարապետ գալստ խնդրած էի որ գրէիր ինձ թէ այժմս ո՛ւր ես գու, եւ ո՛ւր է քո ԾԻԼԸ: Խոստացած էի, որ եթէ պատասխան մը ընդունիմ, քեզ զընկելու բաւական բան ունիմ հրատարակութեան արժանի: Թող միան ուրեմն անոնք այս անգամն ալ, մինչեւ կատարեալ տեղեկութիւն ստանամ քեզ վերայ: Քանի մը լուրերը միայն նամակաւս կը փութում հաղորդել, եթէ ուզես Մասիսին կամ Մանգուսէին, կամ աւելի աղէկ է, եթէ երկուքի միջոցաւ: Եւս տաս հրատարակել, բայց առանց ստորագրութեանս, հարկ չէ բացառել քեզ այս պատճառը, կարծեմ կը հասկընաս, մեր տեղը Ասիա է . . .

Վան քաղաքի այգեստանները Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ Հայոց վարժարանը վառեցին Ծաղկազարդի կիրակի գիշերը: այս թաղը, եկեղեցին եւ դպրոց միանգամայն խառն են Տաճկաց հետ, եւ Տաճիկներն ալ կճան են: Թէ ի՞նչ մեծ նշանակութիւն ունի դարուս մէջ դըպրոց վառելը, դու լաւ գիտես, բայց մեր Վանցի Հայեր վախճալով չգիտեմ ինչէ՞ն, ինձ կը թուի թէ միայն իրենց աղիտութենէն, ձայն չը հանին բողոք չմատուցին կառավարութեան, այնպէս մնաց:

Վանայ այգեստանեայց մէջ վարձեալ նորաչէն սուրբ եկեղեցւոյ ժամկոչը պահոյ աւագ շաբթուս մէջ Տաճիկները ծեծեցին, եւ գլուխը քանի մը տեղով շարժեցին: Դիպ ապաքս դէպք մի եւս նախորդ տարին պատահած էր Արարուց Ս. Ստուածածին եկեղեցւոյ ժամկոչին, որ խոճալին վեց ամիս անգլուխ պառկեցաւ, մինչեւ դեղ ընելով բժշկեցին, ու այժմ սաստիկ ցնցում ունի որորմեւոյն գլուխը: Դիշերը ժամ կանչելու ժամանակ կը պատահին այս դէպքերը: Մեր Վանայ կառավարութիւնը կարծես չի տեսներ, եւ Հայ պէյքը խոհեմութիւն կը համարին չը բողոքել, ժողովուրդն արդէն երկիւղ կը կրէ: Սարսափելիք պատմեմ, յամձ ես որ անցեալ տարիները Վանայ մէջ Արարուց եւ Ս. Յակոբայ եկեղեցեայց գոնեք աղբով կը ծեփեն, եւ գեղի մը մէջ Վանցի Տաճիկի մէկը դաշտալը կը հանէ սուրբ եկեղեցւոյ սեղանը, երկու շան լսկոտ կը գնէ տերտերի գիրկը: « ասոնք իմ Ստուածս լինին » ասել տալով, երգում կուտայ: . . . Ահա տես մեր հաւատոյ ազատութիւնը այս կողմերը:

Դարձեալ Վանայ մօտ Դարման գետէն երեք Հայ կործ երկրագործները մէկ գոնէ, դաշտը խոտ հնձելու միջոցին, վարկեր սպաններ եւ մանր մանր պրտեր են ու փշեր են անոնց ոսկորները, մէկ տարի յառաջ պատահած է այս

եղեւոր: Վանայ կառավարութիւնը այս մասին քանի մը Բրտերը բռներ եւ փոքր միջոցէ մը զկինի արձակէր է: Յառաջուց ալ Վանայ այգեստանեայց մէջ Արարուց թաղը Պօշեց տաւը գիշերով կոխելով Տաճիկները, հարօր իր փեսային ծոցը պառկած տեղը անկողնոյ մէջ կը բռնաբարեն, երբ հարսն կը դիմանայ, եւ երկի մարդիկ կիմանան ու կսկսին զերեք պաշտպանել, չարագործները սուր քաշելով մէկ մարդը կտաննեն, ու մէկալը սաստիկ կը վերաւորեն: Մահտեօի Աբրիպաս Տապաղեանն, նշանաւոր Հայր բոլոր Վանայ մէջ, Արջակի գիւղը գնալու ժամանակ բռներ աչքերը հաւեր էին, եւ վիզը կապելով խեղդէր ու գլուխն ալ ջախջախէր էին, մեռած մնացեր էր դաշտին մէջ երկու օրէն աւելի: Սպանածի մը դիակ գտնուած էր անցած տարի Նօր գետին ճամբուն մօտ: Չեմ ուզեր, մանաւանդ թէ չեմ ժուժեր ամէնը գրել: Մի կարծեր թէ բողոքին լսող չըլինիր, ոչ, ահա քեզ օրինակ մի, կը տուց անապատ ոչխարաց մէկ շունը կը սատկեցնեն Մարգարամիք, այս Մարտգաւթնայ բնակիչքը բոլոր շէն են եւ անուանի չիխեր, Պօլոս վարդապետը, Կոուցայ վանահայրը, փաշային կը բողոքէ, ու չորս հարիւր գուրուշ շան արեան գին կառնու Մարգարամիքին: Այսքան հայեր կապանութիւն, ոչ արիւն եւ ոչ անունը կը յիշատակուի բնաւին:

Ինչո՞ւ չեմ յիշեր աղթամարայ Պետրոս կաթողիկոսին սպանող Բրտերը, որոնք բռնուէր մինչեւ Վան քաղաքն եկեր են, ու Վանէն փախեր են մինչեւ այսօր ոչ խնդրոյ եւ ոչ հարցանող մի կայ: Արեամբ օծեալ խաչատուրն է փախուցեր այս Բրտերը, որ զենքը չըտան բերան, իրեւ իրենց սպանութեան հեղինակ:

Խիզանու մէջ, որ աղթամարայ թէ մական գաւառ մի է, անուանի չէի մի կայ, թէ քանի քանի Հայ կիկները բռնաբարելով տաճիկացած է, Գօտոնու Գաւառը որ Վանայ կառավարութեան տակն է, թէ ի՞նչ եղեւորներ կը գործուին, սպանութիւն, աղջկանց, հարսներու եւ կնիկներու բռնաբարութիւն: Նոյն իսկ Վանայ մէջ հարիւրէն աւելի ընտանիք կը թուին այս եւ այն Տաճիկ ձեռօքը բռնաբարուած, յայտնի ու նշանաւոր Տաճկաց ձեռքը, որք առ հասարակ գող եւ սպանող չարագործներ են:

Չասես թէ Հայ պէյքը կամ առաջնորդն ու իշխանները կարող չեն բան տեսնել: Ահա գրեմ քեզ անոնց մէկ քանի քաջագործութիւնները, որ ճանչնաս անոնց կարողութեան չափը:

Աղթամարայ անցքը իր պարագայներով մինչեւ ցարդ հրատարակուած է լսողիներու միջոցաւ, եւ քեզ այնքանը յարմար է կայ թէպէտ անոր լիակատար տեղեկագիրը, զոր պիտի դրկեմ քեզ որոց մէջէն նոր լոյսեր շատ պիտի ծագին, եւ անոր մէջ պիտի տեսնես թէ ի՞նչպէս Վանայ իշխաններն էլ հեղինակութիւն ունին այն սպանութեան, եւ մինչեւ այսօր չարուհակուած անկարգութեանց: Բայց կը տեսնե՞ս այս մասին վրայ եղած քննութիւնները ի՞նչպէս կը ճըղճուին, կը յապաղեցնեն, կը մոռացնեն, Բ. Գուսն ու Ազգ. վարչութիւնը ինչպէս կը խաբեն, եւ իրաց ճշմարտութիւնն ինչպէս կը փոփոխեն ու կը խափանեն: Աշունը Լիմ անապատի վանահայրը Թօփուղեան Յակոբ եպիսկոպոս իր բերնով պատմեց թէ « Գալճիեան Գեորգ պէյ գրեց եւ խնդրեց մեզմէ որ Աղթամարայ խաչատուրը արդարացնելու եւ սպանութեան մէջ անմեղ է վկայելու համար երկու անապատի միաբանքս մահներ չենեք վկայեք » ու այնպէս ալ գրեցինք: Այս մահները Ս. Պատրիարքի մօտ տեսեր է Լիմ անապատի միաբան Անանիա վարդապետ, Պետրոս կաթողիկոսի սպանութեան գլխաւոր կայ: Խաչատուրի մեծ ընկեր եւ աւագ օժանդին եպիսկոպոս Յակոբ Խեզանցին Աղթամարայ միաբան, Պօլոս կուգայ զխաչատուրն արդարացնելու եւ վաւերացնելու, ազգ. վարչութիւն փոխանակ զենքը պատժելու, կորոչէ տեղապահ Աղթամարայ, հակառակ այնչափ գանգատանաց եւ բողոքանաց որոյ վրայ յարուցին թէ Պօլոս եղող եւ թէ իրենց երկիրը մնացած Աղթամարայ թէ մականք ու միաբանք: Խիզանցին կը դառնայ Պօլոսն եւ Վանայ բաշային գիր ու Չապթիյէ տաւը կերթայ Աղթամար, իր ուզած խաղը կը խաղայ: որոյ առջեւ կը գնեն միաբանութիւնը մէկ կանոնի մը ծրագիրը, պահանջելով որ բռնութիւնն ու միապետութիւնը վար գնէ Խիզանցին: ու միութեամբ ժողովով կառավարութիւն ընեն, ինչ կընէ, ինքք գիտէ: Եան կարծ վարդապետներէն քանիս, կը բաժնէ միութենէն իւր կողմը: եւ ինքք ի Վան գալով իր խումբ վարդապետներով իշխանաց կը գիտէ, բաշային կը բողոքուի: բաշան կը զրկէ մեծ պահոց առաջին շաբթուսն ձիւներու մէջ բերել կուտայ զապթիյէով մէկ եպիսկոպոս եւ երեք վարդապետներ ի Վան, երկու կողմն ալ զիրար կը վատարանեն անասելի գեշութիւն իրարու վրայ զընելով: երկու կողմէն ալ հեռագիր կը գարնեն ի Պատրիարքարան: Պատրիարք սրբազանն կը փութայ Խիզանցւոյն տեղապահութեան կոնդակը կը խրկէ ի Վան: հետեւեալ օ.

ընդամենը զարգացելով աքսոր կերթայ Յովհաննէս վարդապետ Լիմանապատը . Յակոբ վարդապետ Կոռուց անապատը . Քուսաբար Յովսէփ եպիսկոպոսը կը տանին յԱղթամար տաճարին բաշխիքը եւ տօնարներ ձեռքէն կառնուն , ան ալ կը տարագրի վարագը . Կարապետ վարդապետը կը բռնեն յաղթամար . ինձ հարկաւոր չէ գրել մանրամասն թէ ի՞նչ բաներ հետեւեցան յետ այնորիկ , թէ ի՞նչպէս Հայոց Զորէն հինգ գեղ ստորադրութիւն տըւին իրարու որ խողիչէն բողոքական քարոզիչ բերեն իրենց . եւն . եւն . Ահա վանայ իշխանները մահապարտը պաշտպանելու , յանցաւորը պատկելու , իրաւանց տէր անձինք աքսորելու շափ կառողութիւն ունին , եւ Շարան պէտն ու Պօղոս վարդապետը՝ քանի մը հազար տուն Քրտերը վանէն Պարսկաստան գընալով , իրենց ազգեցուծեամբ ետեւէն գնացին յետոյ դարձուցին Այսպէս բոլոր Քրտերու եւ միւսիրներու վրայ ներգործող են , ու կառավարութեան առաջ մեծ ուրեմն երբ մեր եկեղեցիք , դպրոց , ազգային կեանքն ու բարոյականութիւն կը բռնաբարուին , կըսպաննուին . յանցանքը որին կը լինի թող լինի . մեր պէտքն ու առաջնորդը չեն ուղեր պաշտպանել քանի որ կարող են .

Երանանք .

— Դատը գիւղի 8 . վրդանէս Տէրտերեանց քահանայն Պ . Նիկողոս Թաշճեանի Մասիսի 26 թուով բրած առաջարկութեանը քաջալերական նամակ մը դիմած էր հրատարակելու , բայց իմաստը սոսկ քաջալերութիւն մ'ըլլալուն պիտի բաւական սեպեցինք .

Թ Ի Ի Ճ Ճ Ա Ր Ի Յ Է

Ընդամենը 31 յուլէս .

Թիֆլիս (դաւի 40/1) .

Աֆիօն (եւնի մահաու) 20 .

Անատոլ Մըսըր պուղտայը (տուրիւն) 349 տէն 34 .

Լեւոնիւ 31 յուլէս .

Միտլինկ Նիւ-Օրլէանս բամուղու 10/1 իզմիր բամուղու (ալեա ճընս) 9 տան 9/1 բէնա .

Տօլարա բամուղու 8/1 բէնա .

Սաթըշ 18 պին պալեա Օրլէանս բիաչա դաւի տիր .

Մարտի 31 յուլէս .

Թունա պուղտայը եռամուշաղ 127/123 Քրանդ 33 .

Պուրկաղ պուղտայը սէրթ 130/126 Քր . 39 .

Ատանա վէ Թարսուս բամուղու Քր . 75 .

Կուրճի վէ Աճէմ բամուղու Քր . 68 տէն 70 .

Բիաչա տուրիւն . մէվճուտ 25 պին պալեա բամուղ .

Գասապատի եաքաղը Քր . 115 .

Կուրճի եաքաղը Երզնամար Քր . 45 .

Վօլօ դօզասը Քր . 30 .

Տէօրթ վէրի վէ սեպա . անընտա թէս լիմ օլունմաղ իւղրէ 0/0 տէ 1 սօօնթօ .

Թրէնթէ 31 յուլէս .

Ատանա վէ Թարսուս բամուղու Քր . 50 .

Կուրճի վէ Աճէմ բամուղու Քր . 44-46 տան 48 .

Ե Ս Ճ Ա Մ Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Յ Է

Գ Ա Ւ Ա Թ Ա Բ Ի Ա Ս Ա Ս Ը

Յուլիս 22 Սիւնամ գարանտը . 42 32 1/2

» 23 Սապահ աչլար . 42-33

» » Սաթ 5 . 42-30

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

Թ Շ Ո Ւ Ա Ո Ւ Բ

Միգրապլայի (թշուառք) առաջին եւ երկրորդ հատորները տպուած եւ կազմուած եկած է :

Որտեի արդոյ բաժանորդաց իմաց տրուելէն զի՛նի , կըլինէրուի որ տեղերնին իմաց շուռող բաժանորդները հաճին Չախմախճըլար Խօխուշի Գումրի խան թիւ 11 Տէտէանց վաճառատունէն ըստանալու . Ա . Գ . Մ .

ԵՐԼՈՒՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆՆԵՐ

Այս քերտ երեսնորդ Բաղրուշադի Դեմ

ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ղալաթիոյ Ս . Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ վարի գրանք քովի մաղաղան , ուր կը գտնուին Ս . Երուսաղեմի տպարանին մէջ տպուած ամեն տեսակ գրքեր եւ Ս . Փառապետների աշխատասիրած դասագիրքները . եւ ուրիշ տեսակ գրքեր եւ պատկերներ որոնք զոհացուցիչ դնով եւ շատ առնույններուն օրինաւոր գեղջով կը վաճառուին :

ՍՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Կ . Պօլիս Ուղան-չարշի գլուխը Շէրիֆ բաշա խանին դիմաց թիւ 416 խանութը ուր տեղ կը ծախուին վերոյիշեալ նոր գրատան մէջ գտնուած ամեն գրքերը եւ պատկերները , մի եւ նոյն գիրքերով . հոս տեղ կը ծախուին նաեւ Ճ . Արամեան եւ Ռ . Բիւրքճեան եւ Կ . Պօլսոյ ուրիշ Հոյ տպարաններէն 'իւլյոս ընծայուած գիրքերը :

Պէշիքթաշի Մարքուհեան վարժա-

րանին համար վարժուհի մը կը բնառուի որ Գաղղիէրէն լեզուի խօսակցութեան եւ դրութեան վարժ ըլլայ , եւ լու վըկայական ունենայ : Ընդունելութեան պայմաններուն վրայ տեղեկութիւն ուղղը կընայ դիմել առ անօրէնութիւն Մարք . վարժարանին :

ԹԱՂԵՐԻ ՆԱՄԻՄԻՐԻՆ

ՉԵԼԻՔ ՇՈՒՐՈՒՊՈՒ

Պուքերէ Ժաղ Ալթեան էճղախանէսին թէրթիպ օլունմաղատ օլան իշպու չէլէք շուրուպու չար աղթարը ճիհան մալիւմ , վէ իլէլը միւթէնէվի ետէն շիֆապախա պիր մուալիճէ օլուպ , չէլէք իլէ եօտ թապիր օլունման մատենաէն միւրէթթէպ օլարագ , Էվթորանըն աթըպպայի հուզաղի վէ մլթթէպի թըպպիեթ թէճրիպէլէրի իլէ շիմաիյէ տէկին թիւրլիւ թիւրլիւ խաթալըղլարա տիւչար օլան էշխաթըն զայէթ սուհուլէթլէ պու մուալիճէ սաեթսինաթ թէքմիլէն շիֆա պուլապիլիճէքլէրի միւշաւհէտէ օլունմաղու , վէ ալէլ խուսուս սըլաւա խաթալըղլարան զուհուր իտէն սարըլըղա վէ նէվը սայիբէսի , վէ նիսու թայիֆէսինաթ զուհուր իտէն պէեաղ հայզ (տաթթ) , վէ եիլէ թայիֆէյէ մէրգուլէտէ վադի օլան հայզ թէսքինի վէ սըրաճա իլէթթի վէ ճիվա մուալիճէսինէ տաի օլան Ֆրէնկի էմրաղը , վէ պաղը աթըպպայի չէօհրէթշուար քէշֆինճէ աղճիյէրտէ զուհուր իտէն խաթալըղլարա վէ հէնուզ պաշլամըղ վէրեմ էլլէթինէ տախի մուալիճաթը սալիբէսին գիեաթէ թէէսիբի օլաուղու զահիր վէ նիւմաեան օլաուղու :

Տէրի հաթթալըղլարը իշին Պիտօթուն քոմաթ սիթրին անթիհէրէթիք թապիր օլունման իլաճ , թէմրէյի , չիպանս եիւզտէ օլան դըղըլ լէքէ , դարնմաղ , թէնին տէրիլէրի չըղմաղ , շիշ , պուրուն վէ գուլաղ իլլէթլէրինէ ֆայիտէ իտէր :

Սալըրարէյլ քուհու , Էլաիւրէ , գան թէմիլլէմէք իշին վէ տէրի աղըրըրընա դարշը գուլանմաղաղ դաեթթ թէէսիբի սուրէթտէ շիֆա պուլըրլար :

Թաճթաքէհէսի վէ ըրիլէրին դըրըլմաղ իշին պիր ելէնի թօղ թիւթսիւ :

Պունլարըն քեաֆիէսի Ասողատու նիւմլը 107 Մ . Ժաղ Ալթեան էճղախանէսինաթ սաթթըլմաղատ օլաուղտան պաշլա Պէյոշլունտա Թարլա-

պաշտոնատ Երևան 130 էնգամը սին-
ետր Անտոնարի Խաբէմարինին տիւր-
քեանընտա ւ վէ Խաթանպոլտա Հո-
նա ըաշատա պիւլիւք Զապլթիյէ դա-
րուտա իթթիսալինտէ Ն. 50 Մ. Ֆե-
լիյէ Թէրեհիմանեան էնգախանէսինտէ
տախի սաթըլմագտա տըր :

ԵՃՁԱՅԻ ՄԻԻԹԵՆԵՎԻՅԵ ՄԱԽՁԵՆԻ
ՎԵ ՏԻԻԲԳԵԱՆԸ

Միւսիւ վիչէնցո Ծաննի օն աթըր սէնէտէն
պէրու Պէյ-օղլուտա էնգամըլք սանաթը իլէ
մէշղուլ օլուպ վէ մահէլի մէղպուրտա Աղաճա-
միսի ճատտէսինտէ վագը, վէ 67 նիւմէրօ իլէ
միւրագգամ տիւքքեանընտա պուլուսնան էն-
գալարն իսալըր. Թէսիդիլի, վէ ինքաթճա
տիգգաթ վէ չարուզըլուզուլա քէսպի չէօհ-
րէթ իթմիլիքէն, մուսխիքէն Խաթանպոլտա
չամիտիյէ թիւրպիսի իթթիսալինտէ 34 նիւ-
մէրօլա պիւր էնգալի միւթէնէվիլիյէ մաղաղա-
տը տախի քիւշատ իլիէմիլ իսէտէ պու տէ-
ֆա մէղքիւր մաղաղասընը քէօրիւ պաշըն-
տա իթթիսալ գարընընտա վէ 7-8 նիւ-
մէրօլա միւրագգամ պուլուսնան մաղաղալա-
րա նագլ իլէ, պիւր պիւրիլնէ միւթթաթը պիւ-
թէնէվիլիյէ մախլէնի քիւշատ իլիէտիկինտէն,
Էվրօքանըն էն մէշղուր վէ էն միւթէպէր ֆապ-
ըիդաարընտան տիգգաթը թամմէ իւզրէ ճէլպ
իլիէմէքտէ օլտուլու էնգալարը դայէթ էն-
վէն ֆիւսթիլա ֆիւրուլթ իտէճէնիլն ալէնէն
իլան իտէր :

Մէղքիւր տիւքքեանտա Էէր կիւն միւ-
թէպէր Էէթիլիլէր հազըր պուլուսնաճագ, վէ
սընէթի ումուսիյէէէ Էէր ճիւլէթի տիգգաթ
ու իդտամ իլիէնէթէլէր տիւր :

Վէ Պէյ-օղլուտա վագը տիւքքեանտա ի-
սէ կիւնէլէր տախի Էէր սաաթի առամ պու-
լուսնուպ, ինթիսանաթը էհալիլ ինքա իտէ-
ճէք, վէ իսթէնիլտիկի հալտէ մաթիւս իլէ
պուր տախի հաթաճագ տըր :

THE NORTH BRITISH & MERCANTILE
INSURANCE COMPAMY.

Լոնդոնի Շիմալի Պրէմիան և Բիւճաթարա
դայիլ Էէն-օղլու Գոմիսնար :

1809 սէնէսինտէ թէշթիլ օլունմուլ :

Սէրմայէ 2,000,000 Ինկիլիզ Լիւրաթ :

Թօրլանմըլ օլան վէ Խրատտան Հա-
սըլ օլան սէրմայէ 2,687,313 Ինկիլիզ
Լիւրաթ :

Զիյրտէրի իմզա սահիպի պալեա-
տէքի սիկուրթա Գոմիսնար թարա-
ֆընտան դայէթ ֆայիտէլի շարթլար իլէ
եանկընա գարըն սիկուրթա իթմէնէ մէ-
ղունիլէթի վար տըր :

Գոմիսնարա աճէնթօու
Ուէլլէր Փ. Սոմա :

Գալաթտա, Եիւքէք-գալաթըրմ-
տա, Գէորդ պէյ խանընտա :

THE LONDON & ORIENTAL STEAM TRANSIT
MARINE INSURANCE OFFICE.

371, LEADENHALL-STREET, LONDON.
JAMES HARTLEY & CO., Managers.

Պահէնէ Էէն-օղլու Գոմիսնար :
1843 տէ թէշթիլ օլունմուլ :

Զիյրտէրի իմզա սահիպի, իշ պու-
ղունմանեա թարաֆընտան, Խաթանպոլ-
տա աճէնթօ նասպ օլունմուլ օլտուղուն-
տան, կէրէք մալ վէ կէրէք աղճէ իւզէ-
րինէ տէնիլ խասարաթընա գարըն էն
ուճուլ ֆիւսթիլ իլէ, սիկուրթա թուլթ-
մանա մէղունիլէթի վար տըր :

Գոմիսնարա աճէնթօու
Ուէլլէր Փ. Սոմա :

Գալաթտա, Եիւքէք-գալաթըրմ-
տա Գէորդ պէյ խանընտա :

Կոստատա 107 նիւմէրօլա Ժաք Ա-
լէքեան էնգախանէսինտէ, Վարշավիա
մէթթէպի թըպպիյէսինտէն չըգմա սոգ-
թօր շիլի նամ մէշղուր թապիպ Հաֆ-
թաա իւլ կիւն եանի ըաղար իրթէսի,
չարշէմպիլ վէ ճիւմա կիւնէրի էօլէն-
տէն ախշտմա գատար օթուրուպ, Էէր
պիւր իլէթ իլին խայրաթ պագաճագ
տըր :

Պու էնգախանէտ օգգա իլէ պա-
լըր եաղը, պիւրինճի պէտալ Ինկիլիզ
մալի օլտուղու Հալտէ օգգաթը 35 շրշ.
վէ գըրմըլք պալըր եաղը քէզալիք Ին-
կիլիզ օգգաթը 24 շրշուլ, սիւսհ պա-
լըր եաղը օգգաթը 18 շրշուլա վէ սա-
լի Ինկիլիզ ին վէ Ֆրանսըլըն միւթէ-
պէր ֆապիլիդալարընտան կէլիլ Էէր նէ-
վի էնգալար էհվէն ֆիւսթիլա ֆիւրուլթ
օլունմագտա տըր :

Մատէն սուլարը Էէր պիւր ճինա վէ
թաղէսի, գընաղընա շարապը, քէզա-
լիք էհվէն ֆիւսթիլ իլէ սաթըլմագտա
տըր :

Ամիլիյաթը ճէրրանիլէ ինքա իթմէքի-
զին, աղըրեան տիլէրին վէճալարընը (աղ-
ըր) տիֆ ու իզալէ իթմէք, վէ տիլէրի
չըգմըլ օլանլարըն տիլէրինէնէրլէրինէ դա-
մէթսիգճէ թապիլի վագ օլունմուլ կիպի, դա-
մէթ տիգգաթ օլունտա պիլէ ախշղըլմագ
իւզրէ, տիլ գօյմագ վէ տախիլի ֆէմտէ
վէ չէնէտէքի էմրագ վէ գուրուլ վէ թէզէլ-
իլի տէնտանա թէտալի իթմէք, վէ տիլ-
լէրի թաղիրաթընտան, եանի եէրլէրինտէ
օյնաեղպ, պիւր թարաֆա տէվրիլտի քիլէրի հալ-
տէ եէրլէրինէ գօյմագ, վէ տախիլի ֆէմ-
թէմիլիլէմէքտէ, վէ բաթանմըլ վէ սիւսհ-
լանմըլ օլան տիլէրին բաս վէ քիլիլէրին չը-
գարըլ, ճէվէրի գաթիլիլ թէճաթ իթ-
մէքտէ, վէ աղըն ֆէնա գօգուլարընը իս-
լան իթմէքտէ վէ աթըն վէ լաթիլ քալէն դա-

լէթիլ լաթիլի վէ բանա վէ սալապէթի վէ
խաֆիլիլէնէք եէնտիկի վագըլթա պիւր դա-
րար ու զիւսնա վէրմէք ալեա եէրլի վէ չը-
գար գօնուր տիլլէր եաթմագտա օլան ֆա-
րիլի թապիլի տիլճի Մ. Բէլէզ Պէյ-օղլու-
տա կլալանի օգգաղընտա 2 նիւմէրօտա իս-
քեան իթմէքտէ, վէ ալաֆրանկա սաաթ 6
տան 4 է գատար կէլէն վէ կիւնէլէրէ ա-
մէլիյաթը մէղքիւրէնի ինքա իլիէմէքտէ օ-
ուպ քէնտիսինի կէթմէք վէ կէթիլթմէք
միւրաթ իտէնիլէր օլուր իտէ, օրատան սիւսլ
իթթիլմէլէրի :

Վիւննա Վէ ԲՈՒՍԻԱ ԲԻՆԵԳՕԼԱՐԸ

Վիւննանըն Էէր նէվի ըիսնգօ աղ-
սիսնարը (անա պիլէթի) վէ բրօմէսլէ-
րի, վէ Բուսիանըն պիւրինճի վէ իթինճի
վէ պաղշիլի վէ ֆայիլիլ իսթիդրալ լա-
րը, վէլէսալը Նէմցէ վէ Մօսկօֆ սէհիմ-
լէրինէն Էէր պիւր չէլիտինտէն Գալաթա-
տա Գօմիսնի խանը գարուտա եանըն-
տա Նօ. 16 սարրաֆ Մ. Ճօրճի ճանէ-
թօ մագաղասընտա ֆիւրուլթ օլունմագ-
տա տըր :

1866 սէնէսինիլն Բուսիա ըիսնգօտա
պու տէֆա ըումի սեպտեմբերի իպթի-
տասընտա չէթիլէճէք օլուպ, վէ կէրէք
անա պիլէթի վէ կէրէք բրօմէսլէրի պու-
լունմագտա տըր :

Վիւննատա տախի օգոստոս 20 տէ
չէթիլէճէք օլուպ, իւք նիւմէրօ 200,000
իթինճիսի 50 պիւն վէ սայիլէ գաղանա-
ճագլար տըր :

Պունլարըն տախի անա պիլէթի վէ
բրօմէսլէրի մաճալը մէղքիւրտէ սաթըլ-
մագտա տըր :

Մ. Ճօրճի ճանէթօ Վիւննանըն Էէր
նէվի ֆօնտօ ֆայիլ գուրունլարընը վէ
քէզալիք Էէր նէվի պանգիսթլարընը
սաթըն ալըպ, իսթէնիլտիլի Հալտէ
սաթմագտա տախի օլտուղունու իլան ի-
տէր :

Խալիլաալարտա Իճաալիյէնիլն իս-
թիւնտէ դայէթ կիւզէլ պիւր մէվիլտէ,
պիւն աղըն միգտարի պիւր ալուս վար.
սաթըլը, ալուսնըն եիւզ իւ չօղ օլտու-
ղունտան, 4—5 բարշաեա պէթիլնէպի-
լի. իսթէնէն թէքմիլ, եալսօտ պիւր
բարշաալըն տախի ալապիլիլ, իպթիգա
իտէն մալիւմաթը դաղէթմարըլ եաղը-
խանէսինտէն ալընըր :

ՏԵՐ ԼՐԱԳՐՈՅ
ՄԱՐԿՈՍ ԱՂԱՐԱԿԱՆ

ԼԵՎԱՆԹ ՀԵՐԱՆԻ ՏՊԱՐԱՆԸ
ԲՆԵՍ ՄԵՏ ՓԱՂՈՅ ՅՈՓՈԿՐԱՅ ԱՊՐԱՆԻՍԷՆ
ԵՂԱՐՈՅ ԴԻՍԱԾԸ ԹԻՒ 467